

UDK 811.135.1'374
811.135.1'35
Survey article
Primit la 1 august 2008

Elemente de noutate în Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române

Camelia Firică
Facultatea de Filozofie, Zagreb

În decursul ultimelor două decenii limba română s-a îmbogățit cu noi termeni specifici perioadei noi pe care România a parcurs-o, a cunoscut o serie de transformări sub aspect ortografic, ortoepic și morfologic pe care noua ediție a „Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române” le-a înregistrat și normat. Schimbările pe care noul dicționar le aduce constituie tema prezentului articol care se adresează celor interesați de evoluția și prefacerile pe care limba română le-a cunoscut în ultimele două decenii.

Orice vocabular exprimă, de fapt, o civilizație [Meillet, 1971, *apud* Stati, 2003], de aici rezultând necesitatea de a-l studia cât mai temeinic și, ori de câte ori este posibil, în indisolubilă legătură cu prefacerile de diverse tipuri care au loc în viața materială și spirituală a unei anumite colectivități lingvistice. Optimizarea comunicării, nu poate fi concepută fără existența unui lexic bogat, corect utilizat.

Ultimele două decenii au constituit o perioadă de profunde transformări socioculturale, de diversificare și extindere a domeniilor de activitate, de dezvoltare a tehnologiei informaționale, perioadă fertilă pentru apariția de noi termeni care au venit să îmbogățească lexicul tuturor limbilor în

general, și al limbii române în special. Marea mobilitate a vocabularului limbii române este una din implicațiile caracterului dinamic și deschis al limbii, impus printre altele de condițiile extralingvistice speciale, cum au fost cele ulterioare anului 1990 când s-a remarcat introducerea unor cuvinte noi în lexic, dezvoltarea unor sensuri necunoscute înainte și mai ales, migrarea unor cuvinte din lexicul specializat spre lexicul comun. [Bidu-Vrânceanu, 2000]. Actualizarea lucrărilor de referință cu acești noi termeni, cu semnificațiile și utilizarea lor corectă constituie un deziderat lingvistic necesar în condițiile impuse de noul statut al României.

Urmând acest deziderat Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti” a editat sub egida Academiei Române - forul care se preocupă de cultivarea limbii române - ce-a de-a doua ediție integral revăzută și substanțial adăugită (Vintilă-Rădulescu. 2005. p. XI) a „Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române” (DOOM²). Apărut la mai bine de 20 de ani de la publicarea primei ediții în 1982 la care se face referire cu acronimul DOOM¹, din inițiativa președintelui Academiei Române, academician Eugen Simion, noua lucrare cu caracter normativ reflectă stadiul actual de dezvoltare și prefacere a limbii române în cadrul căreia formele unor cuvinte deja existente în vocabular s-au schimbat, acesta îmbogățindu-se prin numeroasele împrumuturi lexicale, în majoritate anglo-americanisme care trebuiau normate și adaptate, din punct de vedere ortografic și ortoepic, la limba română.

„Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române” ale cărui norme au intrat în vigoare concomitent cu apariția sa în anul 2005, este cea mai completă lucrare lexicografică care prezintă corpusul limbii române actuale, corpus pe care-l normează prin aplicarea corectă a regulilor ortografice, ortoepice și morfologice în vigoare.

Lucrarea, destinată tuturor celor care vor să se exprime corect cuprinde un inventar lingvistic ce numără 62.000 de cuvinte, întocmai ca și prima ediție, la care însă s-au adăugat 2.500 de noi cuvinte extrase din cele mai recente surse lexicografice românești printre care amintim: „Dicționarul explicativ al limbii române” (DEX), ediția a II-a, 1996, „Enciclopedia limbii române”, 2001, Dumitrescu Florica, „Dicționar de cuvinte recente”, ediția a II-a, 1997, Marcu, Florin „Marele dicționar de neologisme, București”, 2000. Presa scrisă, emisiunile de radio și televiziune, textele publicate pe Internet, din care au fost extrase cuvintele neînregistrate încă în lucrări

lexicografice, au constituit de asemenea o bogată sursă de documentare pentru colectivul de cercetătoare. Referitor la aceste noi împrumuturi, în mare parte termeni preluați după 1989 din engleza-americană, coordonatoarea lucrării afirmă:

”Precizăm că includerea lor în DOOM² nu trebuie interpretată ca o recomandare a tuturor acestora. Ea se bazează pe ideea că, dacă folosirea lor nu poate fi împiedicată, iar unele dintre ele țin de o modă ce poate fi trecătoare, ignorării problemei – care lasă loc greșelilor – îi sunt preferabile înregistrarea formelor corecte din limba de origine și sugerarea căilor pentru posibila lor adaptare la limba română. Viitorul va decide care dintre aceste cuvinte vor rămâne, asemenea unor alte împrumuturi mai vechi – și sub ce formă anume – și care vor dispărea.” (Vintilă-Rădulescu. 2005, p. XII)

Pentru o mai facilă detectare, de către cititori, a noilor lexeme din dicționar s-a decis marcarea lor prin * (asterisc) plasat înaintea cuvintelor-titlu.

Cuvintele-titlu nou introduse în recenta ediție a dicționarului sunt:

a) împrumuturi din limbile moderne, engleză, franceză, italiană, spaniolă și altele, dar și cuvinte reintrate în uz din limba latină: *acquis, advertising, aftershave, airbag, babysitter, body-building, body-guard, broker, bypass, cappuccino, cash, casting, catering, charismă, charismatic, chat, cheeseburger, cool, ciao, cherry, chips, curriculum, dealer, design, discount, gay, hacker, item, jacuzzi, make-up, mall, management, macho, marker, market, mozzarella, one-man-show, paund, poster, post-meridien, pub, punkist, puzzle, pampers, provider, punk, punkist, trend, talk-show, wagon-lit, westfalian, windsurfing, etc.*, precum și sigle de tipul: *CD, CD-ROM, CV, DJ, LP, OK, VIP* etc.;

b) cuvinte existente în limbă dar care nu au fost înregistrate în DOOM¹. Acestea sunt:

substantive care denumesc nume de persoane sau nume geografice care pun probleme de scriere, de pronunțare, de flexiune (acestea au fost inserate în corpul lucrării deoarece DOOM² nu

conține anexe cu nume proprii sau abrevieri): *Cutărescu* (nume de familie imaginar), *Baccarat*, *Baia Mare*, *Belarus/Bielorusia*, *Câmpulung*, *Coreea*, *Costa Rica*, *Malawi*, *Mallorca*;

substantive care denumesc numele proprii ale unor planete, constelații, neînregistrate în prima ediție: *Arcașul*, *Carul-Mic*, *Corbul*, *Saturn* etc.;

substantive care denumesc nume de sărbători religioase, nume de ritual creștin și titluri ale unor lucrări de ritual creștin: *Duminica Tomei*, *Patruzeci de Sfinți*, *Preacurata*, *Apostolul*;

substantive care denumesc nume proprii de la care s-au format în limbă substantive comune deja înregistrate în prima ediție a dicționarului: *Acropole* > acropolă, *Adidas* > adidas, *Adonis* > adonis, *Amfitrion/Amphitrion* > amfitrion, *Amhara* > amhara, *Ampère* > amper, *Ångström* > angstrom, *Anonymus* > anonim, *Antanta* > antantă, *Antihrist* > antichrist, *Apus* > apus, *Areopag* > areopag, *Argus* > argus (om vigilent), *Bairam* (numele unor sărbători musulmane) > bairam, *Caraibi* (Marea ~lor) > caraib (nume etnic), *Cașmir* > cașmir, *Ceahlău* > ceahlău (pasăre), *Cenușereasa* > cenușereasă, *Cerber* > cerber, *Cezar* > cezar, *Chateaubriand* > chateaubriand (preparat culinar), *Chianti* > chianti (vin), *Chira* > chira, *Coca-Cola* (firmă, marcă) > coca-cola, *Curaçao* > curaçao (lichior), *Curie* > curie (unitate de măsură; diviziune tribală), *Cremene* (personaj) > cremene, *Damasc* > damask (țesătură), *Dakota* > dakota (limbă, nume etnic), *Decameronul* > decameron, *Derby* > derbi, *Dedal* > dedal (labirint), *Debrețin* > debrețin (cârnat), *Don Juan* > donjuan (tip uman), *Don Quijote* > donquijote (tip uman), *Ducipal* > ducipal, *Dulcinea* > dulcinee, *Duma de Stat* > dumă (adunare, organ), *Harpagon* > harpagon, *Iuda* > iudă (persoană fățarnică), *Labrador* (peninsulă) > labrador (câine; mineral), *Malaga* > malaga (vin); *Marghiloman* > marghiloman (cafea), *Maraton* > maraton; *Mitică* > mitică (tip uman), *Muma-Pădurii* > muma-pădurii (plantă, boală, femeie urâtă și rea), *Odiseea* > odisee, *Satana* > satană, *Saturn* > saturn (plumb), *Simens* > siemens (unitate de măsură);

substantive care denumesc nume proprii de la care s-au format în limbă substantive comune neînregistrate în prima ediție a dicționarului: *Apolo/Apollo* > apolo (tânăr frumos)

substantive comune (un număr demn de luat în seamă dintre substantive, ca de altfel și adjective și verbe, au intrat în lexicul limbii române ulterior evenimentelor din 1989): *acvaplanare, aeroambulanță, aurolac, blocstart, carte de credit, dublu-casetofon, giardia, gastroenterolog, master, masterand, masterat, metaloplastie, neocomunism, policalificare, politolog, preaderare, posesie, portret-robot, portschi, postcomunism, postdatare, posterior, postgaranție, postmodernism, postsincron, poziție-cheie, prăjitor, precomandă, premergător, presesiune, preselecție, primoinfecție, privatizare, problematizare, procesare, procesor, prompter, procesomanie, teleconferință* etc.;

dublete ale unor cuvinte existente în prima ediție: *compleu, emisie, frecție, mental, ocluzie, papua, repertoar* și altele - alături de *complet, emisiune, fricțiune, mintal, ocluziune, papuaș, repertoriu*;

adjective: *aeroportuar, alb-negru, alb-argintiu, anglo-normand, autocopiativ, cronofag, electrocasnic, heliomarin, neoliberal, pluripartid, pluripartit, postcomunist, postdecembrist, postelectorat, postrevoluționar, postmodernist, posttotalitar, proamerican, precolumbian, precreștin, premodern, prenupțial, preoperatoriu, preorășenesc, preselecta, prezidențiabil, priapic, proamerican, promoțional*; la acestea se adaugă și adjectivele invariabile: *extra, super, maxi, ultra* precum și derivatele de la a) nume de locuri românești *albaiulian, negruvodean, turnean, satulungean, satulungeancă*, scrise într-un cuvânt chiar dacă sunt formate de la substantive proprii care se scriu cu cratimă; b) de la nume de state *malawian, maldivian, mallorquin, marshallez* (referitor la Insulele Marshall), *srilankez*, precum și c) alte derivate care pun probleme *shakespearian/shakespeare-ian*;

verbe: *a accesa, a se autoacuză, a exînscrie, a mastica, a se matoli, a porționa, a poziționa, a prădui, a preselecta, a printa, a privatiza, a problematiza, a procesa, a tracta*, etc.;

cuvinte sau grupuri de cuvinte omofone cu cuvinte compuse: *maia* (drojdie, aluat)/*maya* (limbă, concept filozofic); *cel* (adj. pr. antepus „cel om”)/*cel* (art. „omul cel bun”)/*cel* (pr. „cel de colo”)/*ce-l* (pr.+ pr. „Ce-l preocupă?”); *cei* (adj. pr. antepus „cei oameni”)/*cei* (art. „toți cei trei copii”)/*cei* (pr. „cei de colo”)/*ce-i* (pr.+ pr. „Ce-i preocupă?”); *desigur* (adv. - „desigur că știu”)/*de sigur* (prep+adj.

- „de sigur, e sigur”); *niciun, nicio* (adj. pr.)/*nici un, nici o* (adv.+ art. - „nu e prost și nu e nici un om incult/nu e proastă și nu e nici o persoană incultă”, și conj. + num.- „n-am nici un frate, nici mai mulți/n-am nici o soră, nici mai multe”); *niciunul, niciuna* (pr.)/ „nici unu(l), *nici una* (conj.+ pr.- „nici unul, nici altul/nici una, nici alta”, și conj.+ num. - „nici unu, nici mai mulți/nici una, nici mai multe”) etc.

Mărcile stilistice sau diastratice folosite în dicționarele generale, prezintă un principiu lexicografic, o manieră de explicare sintagmatică a sensului și sunt considerate părți importante ale definiției lexicografice, chiar dacă sunt elemente paralele cu aceasta; rigoarea mărcilor diastratice poate ameliora definiția, poate contribui la o mai bună cunoaștere a sensului cuvintelor, suplinind absența contextelor ilustrative. Ele sunt informații preliminare date între paranteze înaintea definiției lexicografice și fac referire la categoria gramaticală, apartenența la o anumită terminologie de specialitate, la sfera de întrebuințare, la limba sursă etc. În cazul mărcilor diastratice privind lexicul specializat, asemenea informații sunt cu atât mai mult necesare chiar vorbitorilor instruiți, siliți să cunoască și să utilizeze cuvinte mai puțin sau deloc cunoscute. Conform acestui principiu, colectivul de autoare DOOM² inserează în mod coerent, consecvent, riguros mărci stilistice în scopul definirii categoriilor gramaticale, numărului, genului; deoarece lucrarea cuprinde, pe lângă cuvinte ale limbii române literare actuale, și numeroase arhaisme, regionalisme, termeni argotici, s-au făcut deopotrivă precizări de natură stilistică cu scopul evidențierii sferei de întrebuințare a anumitor cuvinte, precizări referitoare la limba sursă ori apartenența la o anumită terminologie de specialitate. Toate aceste informații sunt introduse imediat după cuvântul-titlu astfel:

intrepid (livr.), *maturare* (rar), *mămucă, sidelcă* (reg.), *măiculeană, mămos* (fam.),
(fam.), *mărgărit* (înv., pop.) *mișto* (arg.), *mau* (pop., fam., în expr. „a lua maul”);
grill, (angl.), *chamois*, (fr.), *adagio* (it.), *per pedes* (lat.), *sin* (slav.)
etc.;
sincretism (lingv.).

Unele dintre cuvintele-titlu beneficiază de o descriere detaliată în locul precizărilor referitoare la domeniul sau sfera de întrebuințare dându-se

scurte indicații de sens, dintre cele mai variate, a căror ilustrare bogată prin exemple o considerăm necesară:

cartela (a ~) (a raționaliza), *cartă* (manifest, act fundamental), *carte* (volum, cartonaș, text scris), *casație* (organ judecătoresc), *casafiu* (piesă muzicală, anulare, lichidare), *casiopeiu* (element chimic), *cataplexie* (încremenire), *călcătoare*¹ (persoană), *călcătoare*² (scândură, vas, instalație), *cărindar* (ianuarie), *curier* (poștă, publicație, rubrică), *curent*² (mișcare artistică, de idei), *curent*³ (mișcare de aer, a mării), *caro* (culoare la jocul de cărți), *cartel* (monopol, coaliție, convenție), *grenadian* (referitor la Grenada), *groș* (monedă), *kittsian* (referitor la Saint Kitts și Nevis), *kosovar* (referitor la Kosovo), *laba-gâștei* (riduri, scris, plantă), *lacrima-Christi* (soi de vin).

Având în vedere că greșelile de ordin lexical sunt numeroase și, în general, mai grave decât cele de natură gramaticală, tocmai pentru că multe dintre dicționarele speciale nu oferă contexte ilustrative, autoarele au considerat necesar ca și din acest punct de vedere, studiul vocabularului să fie extins și aprofundat și prin determinare contextuală. Astfel, s-a recurs în unele cazuri la evidențierea sensurilor sau uzanței anumitor cuvinte prin contexte lexicale ilustrative (în multe cazuri propoziții întregi) de tipul: *mass-media actuală; prin intermediul mass-mediei; sarmalele au un bun gust de afumătură.*

Din punct de vedere al conținutului științific și al calității, urmărindu-se principiul stabilității normelor limbii literare, recomandările din actuala versiune urmează, în mare, normele din DOOM¹. Ca noutate și primă corecție importantă sub aspect ortografic trebuie considerată aplicarea bine cunoscutelor norme ortografice impuse prin „Hotărârea Adunării generale a Academiei Române” în data de 17 februarie 1993, pe baza căreia s-au operat astfel modificări la cuvintele cuprinse în precedenta ediție și care presupun:

reintroducerea literei *â*, care înlocuiește litera *î* în interiorul cuvintelor cu excepțiile următoare:

- a) în cuvinte compuse analizabile de tipul *bineînțeles*;
- b) în derivate cu prefixe de tipul *a reîncepe*, *a reîncălzi*, *a reînnoi*, *a reînscăuna*;
- c) în formele verbale negative de gerunziu și participiu, ca de exemplu: *neîmblânzit*, *neîmblânzind*, *ne(mai)întâlnit*, *neîntâlnid*, *neîndurat*, *neîndurând*.

- revenirea la formele *sunt*, *suntem*, *sunteți* din paradigma verbului *a fi*.

Pe lângă aceste modificări, s-au făcut intervenții asupra unui număr de 3.500 de cuvinte din prima ediție, intervenții care vizează forma cuvântului-titlu, accentul, pronunția, despărțirea în silabe, formele flexionare ale cuvintelor și care sunt marcate, tot de rațiuni de facilitarea a observării lor, cu ! (semnul exclamării) plasat înaintea cuvântului-titlu. Scopul declarat al acestor intervenții a fost, în unele cazuri, acela de a se reduce decalajul dintre norma academică și uzul real al limbii române actuale, iar în alte cazuri, acela de a spori consecvența aplicării unor reguli și a simplifica punerea în practică a altora. (Vintilă-Rădulescu. 2005. p. XIII)

Despărțirea cuvintelor în silabe

Conform noii ediții a dicționarului se mențin aceleași reguli generale și obligatorii de despărțire a cuvintelor în silabe, valabile pentru ambele modalități de despărțire - după pronunțare și după structură, enunțate în DOOM¹. Regulile de despărțire după pronunțare se bazează pe definirea silabei ca fiind grupul de sunete în componența căruia se află o singură vocală plină și pe interdicția de a scrie mai ales la sfârșit de rând, dar și la început de rând o secvență care nu este silabă. La cuvintele compuse sau derivate cu prefixe și cu unele sufixe despărțirea se poate face și după structura morfologică a cuvântului, ținându-se seama de elementele constitutive, variantă preferată de DOOM¹. Ceea ce aduce nou cea de-a doua ediție este schimbarea ordinii de preferință a celor două modalități de despărțire a cuvintelor, preferată fiind acum în primul rând despărțirea după pronunțare și apoi cea după structura morfologică: *al-tun-de-va/alt-un-de-va*, *bi-os-pe-o-lo-gi-e/bio-spe-o-lo-gi-e*, *sa-van-tlâc/sa-vant-lâc*. La unele cuvinte compuse și la unele derivate cele două tipuri de despărțire în silabe coincid, existând deci o singură modalitate de despărțire, care nu se indică în dicționar dacă aceasta se face conform regulilor generale ale despărțirii după principii fonetice: *bi-ne-fa-ce-re*, *bi-ne-în-țe-les*, *clar-vă-ză-tor*, *con-tra-fa-ce*, *des-ca-li-fi-ca*, *pur-sîn-ge*, *re-în-ce-pe*. Și cuvintele compuse sudate sau cele derivate care conțin grupuri de 3 sau 4 consoane au tot o

singură modalitate de despărțire, după structura morfologică care însă se indică în dicționar deoarece : *alt-fel, alt-cum-va, ast-fel, feld-ma-re-șal, port-dra-pel, post-fa-ță, post-mor-tem, trans-plan-ta, pust-nic, stâlp-nic*.

Nu mai sunt în vigoare însă, unele reguli de despărțire după structură admise de prima ediție. Astfel, nu se mai admite despărțirea morfologică a unor cuvinte compuse sudate sau derivate dacă segmentele rezultate:

a) nu sunt silabe fonetice: *artr-al-gi-e, nevr-al-gic, într-a-ju-to-ra* pentru care DOOM² recomandă despărțirea *ar-tral-gi-e, ne-vral-gic, în-tra-ju-to-ra*;

b) contravin pronunțării: *a-pen-dic-ec-to-mi-e, la-ring-ec-to-mi-e, nefr-ec-to-mi-e* pentru care se recomandă despărțirea: *a-pen-di-cec-to-mi-e, la-rin-gec-to-mi-e, ne-frec-to-mi-e*;

c) nu sunt analizabile în limba română actuală: *ab-ro-ga, abstract, ob-iect, sub-iect* recomandată fiind despărțirea *a-bro-ga, abstract, o-biect, su-biect*.

Scrierea cu majuscule/minuscule

Extinzând (comparativ cu DOOM¹) domeniul scrierii cu majuscule la toate cuvintele, cu excepția articolelor, conjuncțiilor, prepozițiilor care alcătuiesc unele denumiri sau locuțiuni DOOM² recomandă folosirea majusculilor pentru:

denumirile evenimentelor și ale tuturor marilor epoci istorice: *Antichitatea, Evul Mediu, Iluminismul*;

toate denumirile de state, inclusiv cele din epoci apuse (precizarea aceasta nu se face în DOOM¹): *Imperiul Otoman, Imperiul Roman, Imperiul Austro-Ungar* etc.;

numele războaielor de anvergură sau care au nume unic (omise din DOOM¹): *Războiul de Independență, Războiul de Secesiune, Războiul celor Două Roze, Războiul de Treizeci de Ani, Războiul de 100 de Ani, Primul Război Mondial* etc.;

numele de instituții folosite eliptic - acestea fiind considerate substantive proprii, de asemenea: *profesor la Electrotehnică/Medicină/Politehnică/Drept/Chimie/Fizică; secretar la Agricultură/Externe/Internel Justiție*” etc.;

denumirea organismelor de conducere și a compartimentelor unor instituții prin uzitarea unui singur cuvânt: *Contabilitate, Direcția, Decanat, Rectorat, Secretariat* etc.; atunci când denumirile unor organe de conducere sau compartimente din instituții sunt compuse din mai multe cuvinte, numai primul cuvânt al acestei denumiri se va ortografia cu majusculă: *Catedra de limbi străine/romanice, Departamentul de informatică, Adunarea generală a Academiei, Senatul universității, Sectorul de informare* etc.;

formulele de politețe - (considerate în DOOM² drept locuțiuni pronominale de politețe, în timp ce autorii DOOM¹ le interpretează drept o îmbinare liberă - substantiv feminin articulat + adjectiv posesiv și recomandă să se scrie cu majusculă numai primul termen al formulei): *Alteța Sa/Voastră (Regală), Altețele Lor (Regale), Cucernicia Sa/Ta/Voastră, Cucerniciile Voastre, Cuvioșia Ta/Voastră, Domnia Ei/Lui/Sa/Voastră, Domniile Voastre, Eminența Sa/Voastră, Excelența Sa/Voastră, Înălțimea Sa/Ta/Voastră, Luminarea Sa, Luminăția Sa/Ta/Voastră, Magnificența Sa/Voastră, Magnificențele Voastre, Maiestatea/Majestatea Sa/Ta/Voastră, Maiestățile/Majestățile Voastre, Preacuvioșia Sa/Voastră, Preasfinția Sa/Ta/Voastră, Preasfințiile Voastre, Sanctitatea Sa/Ta/Voastră, Sfinția Sa/Ta/Voastră, Sfințiile Voastre.*

Se vor scrie cu literă mică:

elementele inițiale din structura numeralului ordinal în substantivele compuse ce denumesc manifestări politice, științifice periodice, sau războaie când acestea se află în interiorul unei propoziții: *S-a desfășurat (cel de-) al X-lea Congres de Geriatrie, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial...*; când denumirea este folosită ca titlu se recomandă ortografierea cu majusculă a articolului posesiv: *Al VI-lea Congres Național de Fonetice și Fonologie, A XI-a Conferință Internațională de Geriatrie;*

substantivele *acqua tofana, apă de colonie, ignat* (ziua de 20 decembrie când se taie porcul de Crăciun), *cotnari, sauvignon, xerex* (soiuri de vin)" și nu: *acqua Tofana, apă de Colonie, Ignat, Cotnari, Sauvignon, Xerex;*

numele ființelor mitice multiple: *ciclop, gigant, muză, parcă, sirenă, titan.*

Scrierea cuvintelor compuse sau derivate

Conform noilor reguli ortografice din DOOM² se scriu cu cratimă:

substantivele compuse nume de specii de animale, insecte, pești, plante sau substanțe chimice - pentru care DOOM¹ indica scrierea fără cratimă: *burete-de-mare, busuioc-roșu/sălbatic, capră-de-munte, chimion-de-apă, crin-de-pădure, fluture-de-mătase/varză, garoafă-de-câmp/munte, garofița-Pietrei-Craiului, gândac-de-bucătărie/casă/frasin/mai, gheabă-de-brad/pădure, izmă-creață, muscă-de-cireșe, muscă-columbacă, muscă-de-cal/de-carne/de-varză, nalbă-de-grădină, nalbă-mare, nemțisor-de-câmp, nucă-americană, nucă-de-cocos, nucă-vomică, pătlăgea-vânăță, pelin-de-mături, plop-alb, plop-de-munte, ploșniță-de-pom, ploșniță-sură, porc-mistreț, rug-de-munte, rușcuță-de-primăvară, rutișor-galben, salcie-căprească/plângătoare, scai-mărunt/vânăț, scaunul-Domnului, scorpionul-de-cărți, scoruș-de-munte, scrumbie-albastră, scrumbie-de-Dunăre, sturz-cântător, sturz-de-iarnă, sturzul-viilor, șoarece-de-câmp, urs-alb/polar, usturoi-sălbatic, vișă-de-vie* (care lipsea din DOOM¹); în schimb, sintagma *vierme de mătase* care nu denumește o specie, ci un stadiu în dezvoltarea fluturului-de-mătase, se scrie fără cratime, întocmai ca și *gândac negru* când „negru” este un cuvânt care nu face parte din denumirea speciei ci doar un determinant: *Este un gândac mare, negru în bucătărie.*;

substantivele compuse cu elementul „prim”: *prim-balerin, prim-balerină, prim-solist, prim-solistă* lexeme nou introduse în DOOM² și ortografiate conform modelului cuvintelor *prim-ministru, prim-preot, prim-procuror, prim-secretar* menționate în prima ediție a dicționarului; femininul *primă-doamnă*, se supune aceleiași legi ortografice; scrierea cu cratimă deosebește grafic aceste compuse de îmbinările sintactice libere de tipul - *El este primul solist/primul ministru/primul procuror care...*;

substantivele formate din două substantive dintre care cel de-al doilea este în nominativ (apozitie) și este adesea invariabil: *bas-batiron/bași-baritoni, bloc-turn/blocuri-turn, contabil-șef/contabili-șefi, cuvânt-titlu/cuvinte-titlu, cuvânt-marcă/cuvinte-marcă, decret-lege/decrete lege, mașină-capcană/mașini-capcane, zi-muncă/zile-muncă,*

watt-oră/wați-oră etc.;

unele substantive compuse formate din adjectiv (*bun, prost, rău, dublu, triplu*) + substantiv, al căror sens diferă de sensul îmbinării libere corespunzătoare: *bună-creștere* (politețe), *bun-rămas* (adio), *proastă-creștere* (mitocănie), *rea-voiață*, *dublu-casetofon*, *triplu-voal*; vom scrie însă *buna lui creștere*, *dublu înțeleș*, *triplu exemplar* deoarece componentele acestor secvențe își păstrează autonomia de sens;

alte substantive, tipuri izolate - *cuvânt-înainte* (prefață), *mai-mult-ca-perfectul*;

adjectivele compuse formate din adjectiv/adverb + adjectiv, al căror sens diferă de sensul îmbinării libere corespunzătoare și care au flexiune numai la ultimul component: *bun-platnic(ă)*, *rău-platnic(ă)*, la ambele componente *alb-argintiu*, sau sunt invariabile *televizoare alb-negru*;

adjective (unele definesc etnii sau limbi) ± vocala de legătură „o” + adjectiv de tipul *anglo-american*, *anglo-saxon*, *greco-catolic*, *romano-catolic*, *latino-american*, *latino-romanic*;

adjectivele compuse provenite din adverb + adjectiv provenit din participiu, al căror înțeles este diferit de sensul îmbinării libere corespunzătoare: *bine-crescut* (cuvios), *bine-cunoscut* (celebru), *bine-venit* (oportun);

adverbele compuse analizabile: *alaltăieri-dimineată*, *alaltăieri-noapte*, *alaltăieri-seară*, *azi-măine*, *azi-noapte*, *astă-noapte*, *astă-vară*, *măine-dimineată*, *măine-noapte*, *măine-seară*, *măine-poimăine*;

numerale cardinale + substantiv: *unsprezece-metri*.

derivatele cu prefixe printre care derivate noi care au la bază indicarea prescurtată a unui an calendaristic *ante-89/post-89* sau o abreviere *non-EU* (din afara Uniunii Europene), *pro-NATO*.

Se scriu într-un cuvânt:

substantivele compuse sudate formate din cuvinte unite prin vocala de legătură „o” - *aurolac*, *meglenoromân*, *moldovalah*;

substantivele compuse sudate cu structura substantiv + substantiv în nominativ *electronvolt* respectiv provenite din construcții cu acuzativul *blocstart* conform și *blochaus*, *blocnotes*;

substantivele compuse sudate formate cu elemente de

compunere neologice: *acvaplanare, aeroambulanță, duroflex, gastroenterolog, neocomunism, policalificare, politolog, primoinfecție, teleconferință* etc.;

adjectivele compuse neologice: *aeroportuar, autocopiativ, cronofag, electrocasnic, heliomarin, neoliberal, sociocultural*;

adverbul *odată* când sensurile acestuia sunt - „cândva (în trecut/ în viitor), imediat, în sfârșit” în contexte ca: „A fost odata... (formă menționată și în DOOM¹), Odată erau prieteni buni, Spune odată ce ai de spus!, Odată încheiată discuția, am plecat”; se diferențiază astfel adverbul de numeralul adverbial corespunzător lui unu - *o dată* („o dată în viață; o dată la doi ani; încă o dată”), dar și de secvența *o dată* formată din substantivul „dată” precedat de articolul nehotărât „o” („la o dată ulterioară”); în locuțiunile *odată ce, odată cu* însemnând „după ce, din moment ce”, respectiv „în același timp cu”, adverbul se scrie de asemenea într-un cuvânt;

pronumele nehotărâte *niciunul, niciunii, niciuna, niciunele* precum și adjectivele pronominale corespunzătoare *niciun, nicio* care conform DOOM¹ se scriau separat - întocmai ca secvențele în care „nici” și „un(ul)”, „una”, „o” sunt cuvinte diferite, aparținând unor părți de vorbire distincte; acestea reprezintă cuvinte compuse și trebuie diferențiate de grupurile de cuvinte formate din: a) adverbul „nici” + numeral; b) conjuncția „nici”+ numeral ori pronume nehotărât („nici una, nici două; nici una, nici alta”); c) adverbul „nici”+ articol nehotărât; adoptându-se această regulă se revine, și-n cazul acestor cuvinte, la regulile ortografice ce au precedat reforma ortografică din 1953.

verbele compuse - *a se autoacuza, a se autoamăgi, a se autodenunța, a se autodepăși, a se autoeduca, a se autointitula, a se binedispune*, etc.;

derivatele curente cu prefixe: *antecalcul, a antepune, nonprofit, proamerican*.

În privința neologismelor, DOOM² reglementează utilizarea cratimei înaintea desinențelor sau a articolului hotărât: „se recomandă atașarea fără cratimă a articolului sau a desinenței la împrumuturile terminate în litere din alfabetul limbii române pronunțate ca în limba română: *boardul*,

boarduri, clickul, clickuri, gadgetul, gadgeturi, itemul, itemuri, trendul, trenduri" (DOOM², p. XLII). Pe de altă parte, se va folosi cratima pentru a lega articolul hotărât sau desinența de plural de „numele literelor și sunetelor (*x-ul, x-uri, y-ul, y-uri*), de cuvintele a căror finală prezintă deosebiri între scriere și pronunțare (*bleu-uri* [blöuri], *show-uri* [şouri]), sau care au finale grafice neobișnuite la cuvintele vechi din limba română (*danddy-ul, dandy-i, hobby-ul, hobby-uri, party-uri, story-uri*)" (DOOM², p. XCVI).

Ortografiem cu:

cratimă și blanc: locuțiunea adverbială *de-a fir a păr*; cratimă sau într-un cuvânt: *bric-à-brac* (formă nou introdusă)/*bricabrac*; cratimă sau cu blanc: cuvintele: *ad-hoc/ad hoc, ad-interim/ ad interim*; blanc și cratimă adverbele compuse nesudate de tipul: *alaltăieri după-amiază, alaltăieri după-masă, azi după-amiază, azi după-masă, mâine după-amiază, mâine după-masă*; blanc sau într-un cuvânt: *rosbif/ roast beef*.

Se scriu în cuvinte separate:

prepoziția compusă din elemente nesudate: *à la*; locuțiunile adverbiale: *cu bună știință, de bunăvoie, în jur, în jur de*; locuțiunile prepoziționale: *de jur împrejurul, în ciuda, în jurul, în locul, odată cu*; locuțiunile conjuncționale: *chit că, odată ce, până ce, până să*; locuțiunea interjecțională: *Doamne Ferește!* grupurile de cuvinte formate din:

a) prepoziție + substantiv sau verb la supin: *după prânz* (*Are obiceiul să doarmă după prânz.*), *de mâncat* (*De mâncat, ar fi mâncat și pietre.*);

b) substantiv + adjectiv sau adjectiv + substantiv: *apă minerală, bună dimineața, bună seara* (formule de salut), *bun gust* (gust bun), *bună stare* (stare bună).

Alte reguli ortografice și ortoepice se referă la:

cuvântul pronunțat [pocăr] - se păstrează în cazul acestui cuvânt ortografia din DOOM¹ *pocher* și se introduce și forma *poker*; în ambele variante *-e-* se pronunță *-ă-*;

cuvântul *filozof* și la familia sa de cuvinte care apar ortografiate sub această formă în vechea variantă a dicționarului, s-a introdus și forma *filosof, filosofie*;

cuvântul pronunțat [isus], nou introdus în această ediție a

dicționarului, absența lui din vechea ediție publicată în 1982 fiind lesne de înțeles, se poate ortografia *Isus* conform tradiției (așa s-a scris până în 1990 în textele laice) sau *Iisus* cum scriu teologii;

dubletul *Hristos/Cristor* justificat prin etimologia multiplă a cuvântului (slavonă, greacă, latino-romană), prima formă fiind preferată prin tradiție.

Accentul

Și în privința accentuării unor cuvinte DOOM² aduce schimbări - au fost adăugate o serie de variante accentuate în cazul unor cuvinte, în timp ce altele au fost eliminate. Marea majoritate a acestor schimbări se datorează de asemenea presiunii uzului lingvistic. Considerând necesară o comparație între noile variante și cele scoase din uz vom nota pe cele nou recomandate cu [+], iar pe cele eliminate cu [-]. Noul dicționar recomandă acum pronunțările:

„*achi* [-]achiu, *adică* [-]adică, *altcareva* [-]altcareva, *altcândva* [-]altcândva, *altceva* [-]altceva, *altcineva* [-]altcineva, *altcum* [-]altcumva, *alteori* [-]alteori, *altîncotro* [-]altîncotror, *altîncotro*, *altunde* [-]altundeva, *anatemă* [-]anatemă, *anghemah*t [-]anghemaht, *ariniște* [-]ariniște, *aripă* [-]aripă, *austru* [-]austru, *avarie* [-]avarie, *axilă* [-]axilă, *bariton*¹ [-]bariton, *bismut* [-]bismut, *bormașină* [-]bormașină, *calcar* [-]calcar, *catharsis* [-]catharsis, *chibiț* [-]chibiț, *chivot* [-]chivot, *cobalt* [-]cobalt, *condor* [-]condor, *coregizor* [-]coregizor, *crater* [-]crater, *despot* [-]despot, *după ce (că)* [-]după ce (că), *după cât* [-]după căt, *după cum* [-]după cum, *după prânz* [-]după prânz, *facsimil* [-]facsimil, *ferigă* [-]ferigă, *fiică* [-]fiică, *gingaș* [-]gingaș, *harpie* [-]harpie, *himen* [-]himen, *infim* [-]infim, *karate* [-]karate, *leurdă* [-]leurdă, *manager/manager* [-]manager, *Mediaș* [-]Mediaș, *mizer* [-]mizer, *onix* [-]onix, *patvagon* [-]patvagon, *polip* [-]polip, *precaut* [-]precaut, *prognostic* [-]prognostic, *prolaps* [-]prolaps, *rabin* [-]rabin, *radar* [-]radar, *regizor* [-]regizor, *revizor* [-]revizor, *rolfilm* [-]rolfilm, *simpoziun* [-]simpozion, *superfluu* [-]superfluu, *șeic* [-]șeic, *tartar*² [-]tartar, *tenismen* [-]tenismen, *translator* [-]translator;

vermut [-] *vermut*, *zebu* [-] *zebu*”.

La unele cuvinte se admit conform DOOM² două variante de pronunțare:

acatișt/[+] *acatișt*, [+] *agriș/agriș*, [+] *agrișă/agrișă*, *alo*¹/[+] *alo* (interj.), *anaforă*/[+] *anaforă*, [+] *antic/antic*, *asfixie*/[+] *asfixie*, *balonzaid*/[+] *balonzaid*, *bolivar*/[+] *bolivar*, [+] *buldog/buldog*, *candid*/[+] *candid*, [+] *colaps/colaps*, [+] *firav/firav*, *gângav*/[+] *gângav*, *halteră*¹/[+] *halteră*, *jilav*/[+] *jilav*, *malaga*/[+] *malaga*, [+] *mijloc*²/*mijloc*, *mobil*²/[+] *mobil* (jur.), *ordie*/[+] *ordie*, *pegas*/[+] *pegas*, [+] *penalti/penalti*, [+] *penurie/penurie*, *pilotă*/[+] *pilotă*, *ponei*/[+] *ponei*, [+] *primulă/primulă*, *puber*/[+] *puber*, [+] *reună/reună*, [+] *trafic/trafic*, [+] *vector/vector*.

În cazul altor cuvinte, s-a schimbat ordinea (menționată în DOOM¹) în care se recomandă a fi pronunțate:

apendice/apendice - în locul ordinii - *apendice/apendice* (med.), *bantu/bantu* în locul ordinii *bantu/bantu*, *bengali/bengali* în locul ordinii *bengali/bengali*, *hatman/hatman* în locul ordinii *hatman/hatman*, *măgăriță/măgăriță* în locul ordinii *măgăriță/măgăriță*, *osana/osana* în locul ordinii *osana/osana*, *satiră/satiră* în locul ordinii *satiră/satiră*”.

La paradigma de prezent a verbului *a fi*, nu mai sunt indicate variantele de accentuare *sunte^m*, *sunte^{ți}* ci *sunte^m*, *sunte^{ți}*.

Presiunea uzului lingvistic a impus și forma *neutru* pronunțată cu hiat (păstrat la toate cuvintele din familie), nu *neutru* pronunțată cu diftongul *-e^u-*; forma diftongată, care era menționată în DOOM¹ alături de cea cu hiat, a fost eliminată din cea de-a doua ediție a dicționarului. Transformarea diftongului etimologic *-e^u-* în hiat s-a produs, în procesul de adaptare la limba română, și-n cazul neologismului *euro* [pronunțat e-u-ro], conform modelului de adaptare a neologismului *Europa* pronunțat cu hiat.

Modificări de natură morfologică

Din punct de vedere morfologic, elementele de noutate din DOOM² sunt: acceptarea unor noi forme de singular ale unor substantive frecvent utilizate în limba vorbită; *sanda*/pl. *sandale*, *bretea*/pl. *bretele*,

foarfecă/pl. foarfece, cârnat/pl. cârnați". Au fost eliminate din această ediție *sandală, bretelă, foarfece, cârnaț*. Unele neologisme terminate în limba de origine în *-a* sau *-ia* au la singular nearticulat o nouă formă româniată - *cariocă, levă, nutrie*;

acceptarea unor noi forme de plural în *-i* la substantivele feminine care în DOOM¹ se terminau în *-e*: *țărănci, țișănci, remarci, gogoși* în locul formelor *țărance, țișance, remarce, gogoșe*; pentru unele substantive la plural s-au admis și variante noi: *cireși/cireșe, căpșuni/căpșune, coarde/corzi, coperte/coperți, găluște/găluști, cicatrice/cicatrici*; ambele sunt considerate variante literare, preferabile sunt însă cele indicate în dicționar pe prima poziție;

se recomandă numai pluralul masculin *clești* al substantivului *clește*, fiind eliminat neutru *clește*;

substantivul *nivel* are două variante de plural – *nivele/niveluri* (*înălțime, treaptă*);

ortografierea conform pronunțării la numărul singular a cuvintelor *congresmen, recordmen, tenismen*, ale căror forme de plural sunt *congresmeni, recordmeni, tenismeni*; nu mai este corectă ortografia recomandată de prima ediție *congresman, recordman, tenisman*;

reetimologizarea ortografiei unor neologisme - *knockout, knockdown* - a căror scriere fusese româniată și recomandată de DOOM¹ în forma *cnocaut, cnocdaun*, în pofida faptului că abrevierile corespundeau ortografiei limbii de origine - *k.o., k.d.*;

cuvântul *mass-media* și sinonimul său *media* sunt interpretate ca substantive feminine singulare cu sens colectiv (nu neutru plural invariabil ca în DOOM¹), așa cum le consideră vorbitorii limbii române, deci se folosesc cu verbul și determinantele la singular: „*Mass-media actuală românească este imparțială.*”;

acceptarea deopotrivă a formelor de plural și de singular ale pronumelui posesiv când acesta este precedat de prepoziția *de* cu sensul *de felul: un concetățean de-ai mei/de-al meu; o compatrioată de-ale mele/de-a mea*;

acceptarea formei *întâia* pentru femininul nearticulat al numeralului ordinal *întâi* postpus substantivului: *clasa întâi/întâia*.

S-a considerat că substantivele provenite din supin, de tipul *ales, dibuit, nemâncat, neașteptat, nebăut, negândit, nepregătit, nevăzut, nimerit, nesimțit, tăcut* etc. nu au plural când sunt folosite ca substantive și că funcționează cu această formă de plural numai în cazul în care intră în componența locuțiunilor adverbiale de genul *pe alese, pe dibuite, pe nemâncate, pe neașteptate, pe nebăute, pe negândite, pe nepregătite, pe nevăzute, pe nimerite, pe nesimțite, pe tăcute*. Din această rațiune locuțiunile respective sunt considerate cuvinte-titlu nou introduse în DOOM².

S-au făcut următoarele modificări în paradigmele unor verbe:

- verbul *a absolvi* are la indicativ și conjunctiv prezent persoana I singular formele *eu (să) absolv*, nemaifiind recomandate formele *eu (să) absolvesc*;

- verbul *a continua* are la modul indicativ și conjunctiv prezent, persoana I singular formă omonimă cu persoana a II-a singular - *eu (să) continui*; (s-a eliminat forma *eu continuu*);

- verbul *a decerna* la modul indicativ și conjunctiv prezent, persoana I singular are forma *eu (să) decernez* în locul formei *eu decern* scoasă din uz;

- verbul *a trebui* ca verb impersonal are la indicativ prezent persoana a III-a, forma *trebuie*, la conjunctiv prezent *să trebuiască*; ca verb personal are formele nou admise pentru persoana a III-a plural *trebuiau, trebuiă, au trebuit, trebuiseră, vor trebui*; formele „trebuiește, trebuiești” nu sunt considerate corecte;

- verbul *a miroși* are la modul indicativ prezent, persoana a III-a plural forma *ei miroși*, nu „miroșe”;

- pentru un număr de verbe erau propuse în prima ediție a dicționarului două variante de conjugare, o parte dintre ele fiind eliminate din prezenta ediție; pe de altă parte, la o serie de verbe se recomandă două variante de conjugare pentru diferite moduri sau timpuri: *autoignora* [-autoignorează], *absolvi* [-absolvește], *biciui* [+biciuie], *biruie* [+biruiește], *bocăni* [+bocăne], *cheltui* [+cheltuie], *chinui* [+chinuie], *ciocăni* [+ciocăne], *clănțani* [+clănțăne], *cotrobăi* [+cotrobăie], *croncăni* [+cronicăne], *dăngăni* [+dăngăne], *desfăta* [-desfătează], *destăinui* [+destăinuiește], *dezagrega* [-dezagreghează], *decerna* [-decernă], *demarca* [+demarcă], *drăcui* [+drăcuie], *evapora* [-evaporează], *forfăi* [-forfăiește], *huidui* [+huiduie], *ignora* [-igno-

rează], *iriga* [-irighează], *inventa* [-inventă], *iriga* [-irighează], *împuia* [+împuie], *împreuna* [-împreună], *încrâncena* [-încrâncenă], *îngâmfa* [+îngâmfează], *îngemăna* [ind.prez.1sg.-îngemăn, 2sg.-îngemeni, 3sg. îngeamănă, conj.prez.3sg.-să îngemene], *însemna* (a nota) [-înseamnă], *îndruma* [-îndrumează], *înfiripa* [-înfiripează], *înfoia* [-înfoiază], *îngăima* [ind.prez.1sg.+îngaim, 2sg.+îngaimi], *însemna* (a reprezenta) [-însemnează], *învia* [+înviază], *lăfăi* [-lăfăiește], *lălăi* [-lălăiește], *măcăni* [-măcănește], *miorcăi* [-miorcăiește], *mirosi* [ind.prez.3pl.-miroase], *mântui* (a izbăvi) [+mântuie], *mocăi* [-mocăiește], *molfăi* [-molfăiește], *năbuși* [-năbușă], *năzări* [-năzărește], *orbecăi* [+orbecăie], *perturba* [-perturbează], *prelimina* [+prelimină], *profera* [-proferă], *prosterna* [-prosternă], *răscoli* [-răscoală], *reînvia* [+reînviază], *secreta* [-secretează], *scălâmbăia* [-scălâmbăiază], *strădui* [+se străduie], *șonticăi* [-șontăcăiește], *șovăi* [-șovăiește], *țărâi* [-țărâiește], *țuguia* [-țuguiază], *zdroncăni* [-zdroncănește], *zgândări* [+zgândăre];

- alte forme au fost complet înlocuite: *defalca* [ind.prez.3sg, pl. *defalcă* nu defalchează], *degaja* [ind.prez.3sg, pl. *degajă* nu degajează], *descotoșmăna* [ind.prez.3sg, pl. *descotoșmănează* nu descotoșmănește], *exhiba* [ind.prez.3sg, pl. *exhibă* nu exbizează], *iriga* [ind.prez.3sg, pl. *irigă* nu irighează], *răscrăcăra/răscrăcăna* [ind.prez.3sg, pl. *răscrăcără/răscrăcăna* nu răscrăcănează];

- în cazul altor verbe la care se normează două variante de conjugare s-a schimbat ordinea recomandării folosirii acestora: *înjgheba* [înjgheabă/înjghebează nu înjghebează/înjgheabă], *rășchira* [rășchiră/rășchirează nu răschirează/rășchiră], *șchiopăta* [șchioapătă/șchioapătează nu șchioapătează/șchioapătă], *cloncăni* [cloncăne/cloncănește nu cloncănește/cloncăne], *învârți* [învârt/învârtesc nu învârtesc/învârt], *leorbăi* [leorbăie/leorbăiește nu leorbăiește/leorbăie], *leorcăi* [leorcăie/leorcăiește nu leorcăiește / leorcăie], *leorpăi* [leorpăie/leorpăiește nu leorpăiește / leorpăie].

Numele proprii străine

S-au schimbat scrierea și pronunțarea unor nume proprii străine; conform noilor norme corect este: *Bahus*, *Damocles*, *Menelaos*, *Oedip*,

Procust (nu „Bacus, Damocle, Menelau, Edip, Procust” cum se indică în DOOM¹).

S-a reconsiderat forma de genitiv-dativ a numelui *Artemis*, normată „Artemidei” în prima ediție a dicționarului, recomandându-se acum ca fiind corectă forma *lui Artemis*.

Fără a avea pretenția că am epuizat toate elementele noi din recenta ediție a Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române considerăm acest demers ca fiind de un real folos celor interesați de evoluția și prefacerile pe care limba română le-a cunoscut în ultimele două decenii, în speță studenților care studiază limba română la Universitatea din Zagreb.

Abrevieri:

DOOM - Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române

angl.- anglicism

arg. - argou

fam. - familiar

fr. - franceză

it. - italiană

înv. - învechit

lat. - latină

lingv. - lingvistic

livr. - livresc

pop. - popular

reg. – regional

BIBLIOGRAFIE

Bidu-Vrânceanu, Angela. 2000. *Lexic comun, lexic specializat*, București, Editura Universității din București, <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/vranceanu/part-347bibl.htm>

Chiru, Irena. 2003. *Comunicarea interpersonală*, București, Editura Tritonic.
Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române. 1982. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România

- Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române. Ediția a II-a. 2005. București, Academia Română, Univers Enciclopedic
- Meillet, Antoine. 1971. *Comment les mots changent de sens. A. Linguistique historique et linguistique générale*. Paris, <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dominte/8.htm>
- Rădulescu Sala, Marina. 2006. Ce e nou și ce e vechi în DOOM². *Limba și literatura română*. 1. p. 3, București
- Rădulescu Sala, Marina. 2006. DOOM² - între tradiție și inovație (în problema variantelor). *Limba și literatura română*. 2. p. 3, București
- Stati, Sorin. 2003. Cuvântul și unitățile superioare cuvântului, *Introducere în teoria lingvistică*, <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/dominte/index.htm>
- Șoșa, Elisabeta. 2006. *Noutăți în DOOM²*. Craiova. Sitech
- Vintilă-Rădulescu, Ioana. 2005. *Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române. Notă asupra ediției*. București, Univers Enciclopedic
- Vintilă-Rădulescu, Ioana. 2006. Ce este nou în DOOM². Scrierea lui niciun(ul) și a altor cuvinte „formate”. *Limba Română LV*, 1-2, p.14. București, Editura Academiei României

ELEMENTI NOVOSTI U ORTOGRAFSKOM, ORTOEPSKOM I MORFOLOŠKOM RJEČNIKU RUMUNJSKOG JEZIKA

Zadnjih dvaju desetljeća rumunjski se jezik obogatio novim terminima specifičnim novom razdoblju kroz koje je Rumunjska prolazila, upoznao je niz promjena na pravopisnom, ortoepskom i morfološkom planu, koje je novo izdanje „Ortografskog, ortoepskog i morfološkog rječnika rumunjskog jezika“ registrirao i normirao.

Promjene koje novi rječnik donosi predstavljaju temu ovog članka, koji se obraća onima koji su zainteresirani za razvoj i promjene koje je rumunjski jezik doživio zadnjih dvaju desetljeća.

Cuvinte cheie: dicționar, ortografie, cuvânt-titlu, modificare, regulă
Ključne riječi: rječnik, pravopis, natuknica, promjena, pravilo

Camelia Firică
Departamentul de Romanistică
Facultatea de Filozofie, Universitatea, Zagreb
Ivana Lučića 3
10000 Zagreb, CROAȚIA
cameliafirica@yahoo.com

